

Jūlijā liepājnieku uzmanībai, šķiet, tomēr paslīdēja garām fakts par transatlantisko ekoloģijas un miera ekspedīciju «Kolumbs-500», par kuru rakstījām. Un to var saprast — ir taču grūti šādu globālu pasākumu saistīt ar Liepājas vārdu. Kaut arī — kāpēc gan nē? Varbūt tieši mūsu aizspriedumi un mūsu pieticība ir galvenie kavēkļi, kas «attīstītā sociālisma» apstākļos liedz Liepājai gūt pasaules slavu? Un, tā spriežot, es tikai mazliet pārspīlēju. Vismaz saruna ar radioamatieri Vladimīru Kaļiņinu (attēlā) mani noskaņoja domāt tieši tā. Bet Vladimīrs Kaļiņins, ja kāds tomēr atceras minēto publikāciju, ir tieši tas cilvēks, kurš it kā tālo un mistisko transatlantisko ekspedīciju saista ar Liepājas vārdu. Vladimīrs ir viens no astoņiem polimarāna «Sprut M», kas devās šajā braucienā, komandas locekļiem. Radists. Jeb Markoni, kā pasaulē sauc cilvēkus, kuri nodrošina radiosakarus. Izcilos gadījumos kāds visuvarens PSRS resors atļaujas piešķirt atsevišķam radioamatierim speciālu personīgo izsaukuma signālu, ko varētu nosaukt par radioamatiera ētera vārdu. Šobrīd Padomju Savienībā tādi ir tikai četriem cilvēkiem — Murmanskā, Kijevā, Lietuvā un Vladimīram Latvijā. Šis ētera vārds pašlaik izskatās tā: UQ2GFB/MM (pēdējie divi burti norāda, ka raidstacija strādā uz jūras). Bet drīz tas izskatīsies tā: YL2FB, jo burtus UQ, aiz kuriem līdz šim slēpās vārds Latvija, turpmāk nomainīs «YL» — burti, kas vēl pirms otrā pasaules kara visā pasaulē bija pazīstami kā Latvijas Republikas apzīmējums. Tā, lūk. Bet uz plostā (jo ko nozīmē polimarāns? Tas ir liels plosts) Vladimīru sauca par Valdi. Laikam viņa izcelsmes un uzskatu dēļ, kas reizumis (teiksim, suverenitātes jautājumā) nesakrita ar kolēģu viedokli. Tāpēc jau pašā sākumā tika norunāts — uz jūras ne vārda par politikul. Un šodien Vladimīrs saka: ar šo komandu — jebkurā laikā uz jebkuru pasaules malu. Viņš to droši var apgalvot, jo kopā piedzīvotas gan nāves briesmas, piemēram, kad vilnis vētrā gandrīz ierāva jūrā komandas ārstu Valēriju Berelaviču (starp citu, interesanta personība, viens no padomju kosmisko apkalpju sagaidītājiem un dakterētājiem), gan viens otrs jau trāks atgadījums. Nu, teiksim, bija reize, kad komandas zinātniskajam vadītājam Robertam Raikenenam nejauši brilles ieslīdēja no deguna tieši jūrā. Hidrotērpu apvilcis, viņš labu brīdi tās izmeklējies, bet velti. Tad zinātniskais līdzstrādnieks Dmitrijs Cernogors, lēns un prātīgs vīrs, klusēdams izgērbies, ielecis apmēram 12 grādus vēsajā ūdenī un pēc brīža iznīris ar brillēm rokā un kautrīgu jautājumu — vai šīs? — uz lūpām.

Tātad ekspedīcija. Tā iekļaujas pasākumu sērijā, kas veltīta 500. gadskārtai, kopš Kolumbs atklāja Ameriku. Un tās starts tika dots 1986. gadā Norvēģijā ar buru kuģi «Paulīna». Stafeti pārņēma polimarāns «Sprut M». 20. augustā tas no Loksas ostas (netālu no Tallinas) devās apkārt Baltijas jūrai. Tāds vismaz bija šis trešais pēc kārtas posma uzdevums. Tiesa, meteoroloģiskie apstākļi mazliet nojauca brauciena organizētāju plānus, taču Baltijas jūras plosts tomēr šķērsoja. Ekspedīciju beigt paredzēts 1992. gadā Ņujorkas ostā. Pirms tam vēl jāaizsniedz Spānijas krasti un Kanāriju salas. Vladimīram visos šajos braucienos «štata» vieta jau garantēta. Tā kā, iespējams, turpmākos pāris gadus atvaļinājumu atkal var iznākt pavadīt uz ūdeņiem. Skan tā nevainīgi, bet patiesībā ne katrs spētu izšķirties par šādu atvaļināšanu TaTtantu.

Tā es domāju, bet Vladimīrs saka: kauns un paradokss, ka Baltijā nevar vairs sameklēt kapteini šādam jūras braucienam. Tikai kaut kur Kuibiševā izdevies atrast piemērotu cilvēku. Un vēl — visā 70 gadus ilgajā Padomju valsts pastāvēšanas laikā tikai vienu reizi (un tas bija pirms trim gadiem) mēģināts veikt pasaules apceļojumu pa jūrām un okeāniem. Bet no citām valstīm, kaut vai tepat no Polijas, jūras braucēji katru gadu dodas pasaules apceļojumos. No Jaunzēlandes, piemēram, šādā ceļojumā devusies sievietē, turklāt viena pati. Es visu atdotu, saka Vladimīrs, lai noorganizētu šādu braucienu no Liepājas ostas. Jahtu var nopirkt, un vai tiešām komandu nesavāktu? Ja varētu ieinteresēt, teiksim, «Kursu»... Varbūt pienācis laiks atsaukt atmiņā kādreizējās vēl hercoga Jēkaba laikā Kurzemē iedibinātās kuģošanas tradīcijas?

Jā, bet atgriezīsimies pie «Sprut M» šļsvasaras brauciena. Sākumā tas izrādījās neveiksmīgs. No rīta, saulītei spīdot, polimarāns atstāja Loksas, bet vakarā ap 18.00 sākās vētra. Vēja stiprums 9—10 metri sekundē ar brāzmām līdz 24 metriem sekundē.

Tandēmā ar «Sprut M» brauca arī jahta «Ilma», uz tās atradās video un foto aparātūra. Bet vētra momentā izšķīra abas komandas. Un kad polimarāns beidzot sasniedza Somijas krastu, «Sprut M» komanda kāpa nost no plostā visdrūmākajā noskaņā — bija aizdomas, ka jahta gājusi bojā. Taču, stāsta Vladimirs, somi reaģēja momentā, tūlīt izsludināja meklēšanu, un pēc brīža mēs jau zinājām, ka visi ir dzīvi. Bet polimarāns vētrā bija pamatīgi cietis. Vajadzēja to savest kārtībā — «pričosivatjsja», kā saka jūrnieki. Līdz ar to komanda desmit dienas pavadīja Somijā — interesantas tikšanās ar somu burātājiem un radioamatieriem, ekskursijas, pieņemšanas un preses konferences. Par ceļotājiem rūpējās somu žurnāls «Vene» («Laiva»).

Tikai viens piemērs no visas milzīgās iespaidu gūzmas Somijā, — saka Vladimirs. Kad pirmo reizi ieraudzīju leņingradiešu jahtu, kas pavadīja mūsu plostu, biju sajūsmā. Kad ieraudzīju somu strādnieka Mati kunga jahtu, sapratu, ka leņingradieši tālu atpaliek. Bet kad iepazinot ar miljonāru misteru Anti un apskatīju viņa jahtu, likās, ka labākas vairs nevar būt. Bet izrādījās, ka var. Un tās bija trīs jahtas, piederošas entuziastu grupai pulkveža Pekki vadībā, kura savā brīvajā laikā nodarbojās ar bērnu apmācīšanu jūrniecības lietās. Esmu liels savas jauno tehniķu stacijas patriots, turpina Vladimirs, tāpēc man bija divtik grūti redzēt, kā tur rūpējas par bērniem, un salīdzināt ar mūsu iespējām. Ļoti grūti bija atbildei uz pulkveža jautājumiem.

Bet ar vēl lielākām grūtībām Vladimirs Kajiņins sastapās tepat Liepājā, atgriezies no sava ceļojuma ar interesantiem sadarbības piedāvājumiem no somu puses. Pekki ierosina apmainīties ar bērnu grupām — liepājnieki varētu sūtīt bērnus, kam interesē jūrniecība, uz Somiju, kur viņi gūtu labu praksi uz kādas no skaistajām jahtām. Savukārt somu bērni pa to laiku padzīvotu Liepājā. Vai tad nu tā ir, ka neko viņiem piedāvāt nevarētu? Taču divi mēneši pagājuši, bet Izpildkomitejas vadība konkrētu atbildi nav devusi.

Uz jautājumu, ko Vladimirs guvis sev no šī brauciena, viņš atbild — neatsveramu pieredzi. Un tas pirmkārt attiecas uz tiešajiem pienākumiem polimarāna komandā,

Tagad esmu pilnīgi pārliecināts, ka neviens nevar nodrošināt labāku sakaru kvalitāti kā radioamatieri. Ekstrēmos apstākļos bez viņiem sakarus ar krastu uzturēt būtu bijis ārkārtīgi grūti. Bet šis «diedzīšs», it sevišķi vētras laikā, ļoti palīdzēja. Palīdzēja gan igauņi, gan rīdzinieki, bet sevišķi jau liepājnieki — DOSAAF instruktors Anatolijs Maniševiskis, JTS radioamatieri — 7. vidusskolas skolnieks Aleksejs Dovgaļs, Igors Martinovs, Lidostas radio sakaru dienests — varētu saukt un saukt. Speciāli mums, vadoties no polimarāna atrašanās vietas, viņi divreiz dienā izstrādāja ideālu laika prognozi.

Sis ekspedīcijas «Kolumbs-500» posms Vladimiram Kajiņinam nu ir aiz muguras. Bet iegūtā pieredze lieti noderēs turpmākajos braucienos, kas solās būt vēl sarežģītāki.

Un tomēr — kā būtu ar vienu pasaules apceļojumu, nu vismaz kārtīgu jūras braucienu tepat no Liepājas ostas?

.....
Rakstā izmantotie saīsinājumi un izteicieni :

DOSAAF – (krievu val.) Dobrovoļnoje Obščestvo Sodeistvija Armii Aviacii i Flotu
JTS – Jauno tehniķu stacija

S.Pujēna, laikraksts "Kurzemes Vards" 1989.g.1.XI. (C) – raksta autors
A.Gertsons - foto